GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedzieli. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 złr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 złr. 40 kr., insercyę opłacają od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 201. Poniedziałek 1. Września 1851. Rok gazecie 40.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 25. sierpnia. Dnia 26. sierpnia 1851 wyjdzie w c. k. nadwornéj i rządowéj drukarni w Wiédniu i będzie rozesłany LIII. zeszyt powszechnego dziennika rządowego ustaw państwa, a mianowicie tymczasem tylko w niemieckim języku.

Wszystkie podwójne wydania tego zeszytu wyjdą i będą rozesłane dnia 28. sierpnia 1851.

Zeszyt ten zawiéra pod

Nr. 192. Rozporządzenie ministeryum spraw wewnętrznych z dnia 17. sierpnia 1851, którem ogłoszono sankcyonowaną najwyż. postanowieniem organizacyę administracyi politycznéj Województwa Serbskiego i Banatu Temeskiego.

Nr. 193. Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 17. sierpnia 1851 na mocy najwyż. uchwały z dnia 17. sierpnia 1817, z ogólnemi i szczególnemi postanowieniami o podziale sądowniczym i organizacyi sądów w Województwie Serbskiem i Banacie Temeskim.

Z tym zeszytem wyjdzie i będzie rozesłany *trzynasty zeszyt dodatkowy* do powszechnego dziennika ustaw państwa z r. 1851, który zawiéra najuniżeńsze przedstawienie najwierniejszego ministra sprawiedliwości do powyższego w LIII. zeszycie pod Nr. 193. zawartego rozporządzenia ministra sprawiedliwości.

Lwów, 21. sierpnia. Gmina Szelpaki w obwodzie Tarnopolskim zobowiązała się dla założenia szkoły trywialnéj w tém miejscu przyczyniać się na utrzymanie nauczyciela roczną kwotą 75 złr. 20 kr. m. k. w gotówce, a w naturaliach 27 korcy zboża różnego gatunku, a dla opalenia szkoły i pomieszkania nauczyciela dostarczać na wieczne czasy po 7 kóp i 12 sztuk okłotów słomy; również oświadczył tamtejszy gr. kat. administrator plebanii ks. Samuel Biliński, że podczas swego urzędowania kapłańskiego w Szelpakach będzie się przyczyniać rocznie kwotą 5 złr. m. k.

Krajowa władza szkolna podaje tę dążność dla popierania nauk ludu z uznaniem do wiadomości publicznéj.

Sprawy krajowe.

(O stanie tegorocznych żniw w obwodzie Złoczowskim i Brzeżańskim.)

Złoczów, 24. sierpnia. Tegoroczny zbiór zboża policzyć można do dobrych. Jęczmień i owies zrodziły w tutejszym obwodzie bardzo dobrze, również i pszenica, z tym tylko wyjątkiem, że miejscami powylegała; mniéj namłotne zaś żyto, lecz zato więcéj w kopy wydatne, a ta obfitość jego wynagradza zupełnie mniejszy nieco omłot. Proso nie najlepiéj zrodziło, zwłaszcza że kwitnięciu jego przeszkodziła słota i chłodne powietrze. Owoce strączkowe udały się dobrze. Przeciwnie kartofle chybiły zupełnie.

W ogóle żniwa tak są obfite, że obwód tutejszy może znaczną ilość zboża wystawić na sprzedaż.

Brzeżany, 25. sierpnia. Według wiarogodnych doniesień z różnych stron tutejszego obwodu, wypadł tegoroczny zbiór zboża i owoców strączkowych bardzo obficie, a w ogólności możnaby rok ten nazwać urodzajnym, gdyby nie ta okoliczność, że kartofle chybiły zupełnie, bowiem w całym obwodzie dotknięte są zgniłą zarazą, tak że podobno nie wrócą się nawet wysadki.

Jara pszenica i jare żyto, tudzież ozimina zrodziła jak najlepiéj w każdym względzie. Tylko po nizinach powymakała pszenica ozima i nie jest namłotna.

Jęczmień i owies tak pięknie i obficie zrodziły, że w tym względzie nie pozostaje nic więcéj do życzenia. Niemniéj i hreczka rokuje plon obfity.

Owoce strączkowe zrodziły również doskonale, proso wszakże nie najlepiéj, gdyż dla słoty plewienie jego szło z trudnością.

W niektórych miejscach tutejszego obwodu zatopiła była woda pola zasiewne, wszakże nie w wielkiéj objętości. Gradobicie przytrafiło się jak dotąd tylko w dwóch gminach.

(Wrażenie wywarte najwyższemi pismami własnoręcznemi Jego c. k. Mości.)

Wiedeń, 28. sierpnia. Doniesienia dochodzące nas z kilku punktów bliżéj stolicy leżących o wrażeniu wywartem przez najwyższe listy własnoręczne z dnia 20. b. m. skreślają to wrażenie jako głębokie i poważne ale pomyślne. Niemożemy pominąć sposobności przytoczenia tu jednego z doniesień tego rodzaju: „Jeden tylko głos o tém panować może i panować będzie, że rząd wolał wystąpić na jaw z zupełną i czystą prawdą, miasto poruszać się na próżném i chwiejącem się polu złudzenia już od dawna przez wszystkich myślących poznanego. Kwestya o ustaleniu i dalszem istnieniu konstytucyi marcowéj zostaje w koniecznym związku z kwestyą jéj możliwości. Jeżeli jest niemożliwą, tedy się rozumie samo przez się, że niezostanie przeprowadzoną. Decydującym momentem we wszystkich sprawach politycznych jest konieczność, niemasz nadto wyższego przykazania, a dobro państwa jest tu właściwą ustawą fundamentalną. Historya od marca r. 1848 była tkaniną błędów i zamieszań. Cieszmy się więc, żeśmy osiągnęli punkt, z którego podobnym się stał rzeczywisty i jasny pogląd na stosunki. Jeżeli dla współczesnych w tem leży poważna nauka, że wszystkie utwory polityczne zawdzięczające swój początek jakiemukolwiek rewolucyjnemu powstaniu, zmienne są i znikome, tedy możemy teraz oddawać się pewnéj nadziei, że to, czém nas teraz obdarzy wspaniała ręka Monarchy na podstawie wielorakich doświadczeń i w najzupełniejszéj wolności, zaspokoi słuszne życzenia i prawdziwe potrzeby ludów Austryi. Myśl, że dobro ludu najbezpieczniéj spoczywa w ręku Monarchy, którego interes przecież zawsze nierozłączny jest z interesem wielkiego ogółu, nad którym panuje, ta myśl ożywi i przejmie wszystkie umysły. Stosowne i trwałe instytucye pielęgnowane przez światłą i sumienną administracyę i takież sądownictwo staną się podstawą trwałego politycznego ukontentowania, którego niepodobna było osiągnąć na spadzistéj ścieżce abstrakcyjnych i złudnych doktryn.“ *(Lit. kor. austr.)*

(Mianowanie.)

Wiedeń, 28. sierpnia. W skutku przyzwolonej najwyższem postanowieniem z d. 17. sierpnia r. b. organizacyi sądowej dla Województwa Serbskiego i Banatu Temeskiego i danego upoważnienia do jej wykonania, delegował minister sprawiedliwości dra. Ignacego *Szymonowicza*, jeneralnego adwokata przy c. k. najwyższym trybunale sądowym i kasacyjnym w Wiedniu, jako ministeryalnego komisarza do Temeswaru i mianował go prezydentem komisyi dla zaprowadzenia sądów, a funkcye cesarskiego prokuratora jeneralnego przy tejże komisyi poruczył prowizorycznemu prokuratorowi jeneralnemu Antoniemu *Moys*. *(W. Z.)*

(Rozporządzenie ministeryum spraw wewnętrznych względem warunków otrzymania austryackiego indygenatu.)

Wiedeń, 26. sierpnia. Na mocy rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych przyjęto teraz między warunki otrzymania austryackiego prawa obywatelstwa także wykazanie politycznego zachowania się osoby ubiegającej się o rzeczone prawo. Odnośny reskrypt ministeryalny powiada w tym względzie — według wiedeńskiej korespondencyi w gazecie tryesteńskiej — co następuje: Ponieważ obok zupełnie nienagannego życia prywatnego mimo to bardzo niebezpiecznym być można w zachowaniu się politycznem, a przeto także powziąć potrzeba zaspokajającą pewność o zachowaniu się politycznem suplikanta, nim się udzieli pozwolenie indygenatu, okazuje się przeto rzeczą potrzebną aby i w tym względzie niższe władze autentyczne podały poświadczenia. Jeżeli przy suplikantach, którzy już dłuższy czas w kraju mieszkają, niezachodzą wielkie trudności w zebraniu autentycznych dat w tym względzie, tedy większego zachodu potrzeba zapewne pod względem osób, które zawsze były zagranicą, w którym to razie nic innego niepozostanie jak udać się do należytych władz zagranicą. Minister podał w tym względzie skazówkę, że się zawsze do owych władz udawać należy, pod których okiem suplikujący w ostatnich latach przebywał. Przytem rozporządzono, że nigdy nie należy nadawać cudzoziemcowi prawa obywatelstwa austryackiego ani podawać o to do ministeryum, jeżeli o jego politycznem życiu poprzedniczem niema zaspokajających i autentycznych poświadczeń. — Korespondencya z zagranicą odbywać się ma za pośrednictwem namiestnictw i przez ministeryum spraw zagranicznych. W ogóle już w ostatnim roku daleko mniej udzielono praw obywatelstwa austryackiego aniżeli w latach poprzedzających. *(Ll.)*

(Wiadomości potoczne z Wiédnia.)

Wiedeń, 26. sierpnia. Z łaski J. M. Cesarza doznali znowu ulgi więźniowie polityczni skazani do robót fortecznych, bowiem po ostatniem zwiedzeniu twierdz węgierskich przez adjutanta cesarskiego zdjęto znowu kilku skazanym ciężkie żelaza. Słychać też, że ze względów sanitarnych nastąpić ma przeniesienie więźniów w kilku fortecach.

— Upewniają, że negocyacye względem zawarcia ugody co do żeglugi na Dunaju między Austryą i Bawaryą, blizkie już są ukoń-

czenia. Celem tej ugody jest wspólne uregulowanie cła na Dunaju, przyszła regulacya tej rzeki i ułatwienie komunikacyi.

— Dla licznego napływu kupców austryackich na jarmarki w Bawaryi zawiadomiło bawarskie ministeryum handlu rząd tutejszy, że odtąd kupczenie towarami na jarmarkach publicznych dozwolone będzie tylko takim osobom, które wykażą się, że kupiectwa wyuczyli się w sposób przepisany, i posiadają handlowe licencye.

— Zwołani tutaj przez pana ministra oświecenia inspektorowie gymnazyalni z kilku krajów koronnych, opuścili już po większej części stolicę, zwłaszcza, że obrady nad przedłożonemi planami naukowemi miały już się ukończyć.

— W c. k. nadwornej i rządowej drukarni wyszedł własnie c. k. wojskowy szematyzm austryacki na rok 1851. *(Ll.)*

— *L. Z. C.* pisze: Mówią, że pan minister finansów wypracował już projekt względem poboru stałych podatków na rok przyszły. Według tego utrzymana być ma należytość podatku gruntowego, domowego, zarobkowego i dochodowego bez podwyższenia, tak jak była w zeszłym roku podatkowym. Tylko co do dodatku podatkowego w Królestwie lombardzko-weneckiem, który obracano na umorzenie asygnatów skarbowych, tudzież dla dalszych prac w katastrze gruntowym i prowizoryum podatku gruntowego w niektórych krajach koronnych, zaszły niejakie odmiany.

— Równie jak co do wagi świéc fabrycznych wydane być ma wkrótce rozporządzenie także względem wyrobów tkackich, z nakazem oznaczenia, ile każda sztuka materyi lub płótna zawiéra w sobie łokci, aby i w tym względzie zapobiedz skutecznie wszelkiemu pokrzywdzeniu kupujących.

— Istnące rozporządzenie, według którego transport bydła rzeźnego z Węgier do Wiednia odbywać się ma tylko na kolei żelaznej, zastósowane będzie jak słychać i do innych okolic, w którychby się pojawiła zaraza na bydło, aby tym sposobem położyć tamę dalszemu jej szerzeniu się.

— *L. Z. C.* donosi: O nowej ustawie względem ślubów małżeńskich dowiadujemy się, że postanowienia jej ograniczą się tylko na uregulowanie przepisów co do wydawania politycznych konsensów ślubnych.

— Dla zachęcenia plantatorów tytoniu w Węgrzech przyzwoliło ministeryum finansów dekretem z d. 13. sierpnia 1851, ażeby podania o pozwolenie uprawiania tytoniu dla własnego użytku na trzy lata, licząc od czasu zaprowadzenia monopolu tytoniu w Węgrzech, bez stęplu traktowane były.

(Wiadomości potoczne z Wiédnia z d. 27. sierpnia.)

Wiédeń, 27. sierpnia. Jego ces. Mość udaje się jutro w podróż przez Ischl do Werony.

— Jej Mość Cesarzowa matka przepędzi znowu tegoroczną zimę w Wiédniu.

— Zaprzysiężenie ministrów w nowo-oznaczony sposób, odbędzie się, jak słychać, z wielką uroczystością zaraz po powrocie Jego Ces. Mości.

— Prezydent ministrów książę Schwarzenberg wydał wczoraj okólnik do wszystkich poselstw austryackich, zawiadamiający je o najnowszych rozporządzeniach Jego Ces. Mości względem rewizyi konstytucyi.

Podług nadesłanych dziś wiadomości został już mianowany baron Berlichingen król. wirtembergskim posłem przy dworze pruskim; zaczém dyferencya prusko-wirtembergska została już załatwiona.

— Wkrótce, jak donosi *L. Z. C.* wyjdzie rozporządzenie ministra finansów regulujące użytkowanie z prywatnych loteryi zagranicznych i ogłaszanie ich w kraju. Podług istniejącego jeszcze w prawomocności cłowego kodeksu karnego zakazany jest jak najostrzej wszelki udział w prywatnych loteryach zagranicznych; lecz od roku 1848 cierpiano to w milczeniu.

— Względem nowej ustawy górniczej nadesłano już do ministerstwa kultury krajowej ze wszystkich krajów koronnych przeszło 200 wniosków, i jak słychać, przedsięwzięto już rewizyę tej ustawy.

— Obrady nad projektem ogólnej ustawy wodnej zaczną się zapewne wkrótce w ministerstwie kultury krajowej, ponieważ większa część żądanych wniosków nadeszła już do ministeryum. Za podstawę służyć będzie tym obradom, jak słychać, wydana niedawno w Bawaryi ustawa o używaniu wody i nawodnieniu dla uprawy ziemi.

— Austryackim handlarzom bydła, którzy chcą w Rosyi zakupywać bydło, pozwolono ze strony tamtejszego rządu przekraczać granicę nawet z paszportami niewizowanemi przez rosyjską ambasadę w Wiédniu, lecz obowiązani są udawać się wprost z Bukowiny do tych miejsc gdzie chcą robić interesa, i zajmować się wyłącznie tylko kupowaniem bydła. *(Ll.)*

(Kurs wiédeński z 29. sierpnia 1851.)

Obligacye długu państwa 5% — $96^5/_{16}$; $4^1/_2$% — $84^1/_{16}$; 3% — $74^3/_4$. 4% z r. 1850 —; $2^1/_2$% —; wylosowane 4% —. Losy z r. 1834 — 1030; z roku 1839 — $308^1/_8$. Wiéd. miejsko bank. $2^1/_2$% —. Akcye bankowe 1239. Akcye kolei północ. 1520. Glognickiej kolei żelaznéj — 690. Odenburgskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parow. 576. Lloyd 605.

Anglia.

(Przybycie barona Bentinck. — Bankiety w Dublinie.)

Londyn, 22. sierpnia. Baron Bentink, poseł króla holenderskiego przybył do Londynu. — Podczas niebytności posła belgijskiego, pana Van de Weyer, który wyjechał za urlopem, będzie tymczasowie załatwiać sprawy poselskie pan Drouet, który po kilkumiesięcznej niebytności powrócił znowu do Londynu.

— Na dniu 20. b. m. wyprawiano w Dublinie dwa bankiety rozmaitej tendencyi. Lordmajor ugaszczał w Mansion-House towarzystwo znakomitych kupców i członków parlamentu, a o tej samej godzinie wyprawiono w teatrze królewskim świetny bankiet dla członka parlamentu John Reynolds, przyczem pierwszy toast wzniesiono podług dawnego zwyczaju dla królowej, a drugi dla papieża, jako „równego Jej monarchy“, którego świecka władza wprawdzie jest ograniczona, lecz duchowna zato na 200 milionów ludzi się rozciąga. W mowie mianej przed rozpoczęciem uczty, powiedział p. Reynolds pomiędzy innémi: „Jeźli Lord J. Russell chce narzucić Irlandczykom swój akt tytułowy, to niech się postara pierwej o podwojenie swej armii; gdyby rząd się odważył podnieść rękę na uświęconą osobę któregokolwiek z biskupów katolickich, tedy musiałby dostawać się do niego po tysiącach trupów.“ *(G. Pr.)*

Francya.

(Dzienniki konserwacyjne przeciw intrygom liberalizmu. — Rada ministeryalna. — Wiadomości potoczne.)

Paryż. 22. sierpnia. Ściśle konserwacyjne dziennikarstwo karci bez ustanku lekkomyślność intrygującego liberalizmu, który przez ogłaszanie kandydatury księcia Joinville podkopuje jedność partyi porządku i wkłada na niego odpowiedzialność za wielkie niebezpieczeństwa, jakie z tego wyniknąć mogą dla społeczeństwa. *Union* oświadcza wyraźnie, że nieprzyjmie nigdy téj kandydatury, albowiem jako obrońca zasady monarchycznéj niemoże pochwalać tego, aby książę z domu Bourbon ubiegał się o urząd republikański. Na zarzut zrobiony jéj ze strony dziennika *Ordre*, że niema żadnego kandydata, odpowiada *Union*, że i *Ordre* także niéma żadnego kandydata dla prezydentury. Niedość na tém bowiem, aby kogoś ogłosić kandydatem; coś takiego powinno i może się stać tylko za przyzwoleniem téj osoby. A książę Joinville niezezwoliłby pewno nigdy na intrygi pana Thiersa i wspólników jego.

— Dziś w południe odbyła się w Elyseé rada ministeryalna pod prezydencyą Ludwika Bonapartego. Jak słychać miano się naradzać nad instrukcyami, które Leon Faucher zamyśla wydać dla prefektów względem zachowania się podczas zbliżającéj się sesyi rad jeneralnych. Intrukcye te zostały już potwierdzone i rozesłane.

— Komitet góry dla nadzorowania komisyi nieustającéj miał w tych dniach posiedzenie pod prezydencyą Wiktora Hugo. Niespokoje w departamencie Ardeche miały być głównym przedmiotem debat. Bliższych szczegółów o tem niemożna się dowiedzieć, ponieważ wszyscy członkowie są obowiązani zachowywać najściślejsze milczenie o tem, co się działo na posiedzeniach.

— W okolicy Paryża przetrząsała policya kilka domów, a w samym Paryżu przyaresztowano kilka osób zawikłanych w spisku lugduńskim.

— W Blois przetrząsano pomieszkania kilku osób, należących do towarzystwa „Solidarité republicaine“. Miano skonfiskować amunicyę i pisma rewolucyjne i rozpocząć już indagacyę sądową.

— Monitor dzisiejszy zawiéra dekret prezydyalny poruczający ministrowi sprawiedliwości, panu Rouher, tymczasowe kierownictwo ministerstwa finansów podczas niebytności pana Fould. Pan minister Fould odjechał do departamentu wyższych Pyreneów, aby brać udział w pracach rady jeneralnéj w Tarbes.

— Zapas gotówki banku francuzkiego pomnożył sic w Paryżu o 6 milionów, a na prowincyi zmniejszył się o $^1/_2$ miliona. Disconto zmniejszyło się w Paryżu o 5 mil. a w bankach filialnych o $1^1/_4$ miliona. Pierwsze wynosi: 635,267,259; — ostatnie 64,131,254. Suma znajdujących sic w obiegu banknotów zmniejszyła się w Paryżu o 9 milionów a w departamentach o 144,000 franków. Bieżący rachunek skarbu spadł o $3^1/_2$ miliona i wynosi teraz 118,234,994 fr. Cały zapas gotówki wynosi teraz $607^3/_4$ milionów a banknotów jest w obiegu za $536^1/_2$ milionów.

— 23. sierpnia. Intrygi na korzyść księcia Joinville odbywają się bez ustanku. Kilka przychylnych księciu osób stara się werbować stronników dla kandydatury jego, mianowicie między ludnością nadbrzeżną, gdzie książę bardzo jest lubiony. Zdaje się jednak, że usiłowania te nieodniosły dotychczas pożądanego skutku. Dziennik Ordre obstaje ciągle jeszcze przy kandydaturze swojéj i wzywa dziś pana Berryer i przyjaciół jego, aby pojechali jeszcze raz do Claremont. A jeźli ztamtąd przywiozą zapewnienie, że książę Joinville nieprzyjmie wotum swoich współobywateli, natenczas przestanie już *Ordre* zajmować się tą kandydaturą.

— Wiadomość o zrzeczeniu się ze strony Cavaignaca kandydatury prezydyalnéj na korzyść Carnota, potwierdziła się stanowczo. Stronnicy Carnota spodziewają się pozyskać dla kandydatury jego wszystkie demokratyczne i socyalistyczne głosy.

— *Assembleé nationale* wzywa dziś powtórnie rząd, aby zakazał asygnacye Mazziniego; jestto wielką przewiną, że dotychczas cierpiano ich sprzedaż.

— Dziennik *Siecle* nieupatruje nic wielkiego ani w komplocie lugduńskim ani w rozruchach w departamencie Ardéche. Tymczasem odsłania *Assembleé nationale* prawdziwy charakter komplotu lugduńskiego, jako niebezpiecznego zamachu na zasady społeczeństwa i powstaje na to, że tegoczesne sądownictwo zamiast ochraniać społeczeństwo, jest zanadto łagodnem i pobłażającem dla nieprzyjaciół jego. Sądownictwo prowokuje spiski, jeźli niéma odwagi karać je bez pobłażania i staje się zupełnie bezwładnem przez powodowanie się „łagodzącemi okolicznościami“. Jeźli społeczeństwo niepragnie swéj własnéj zguby, tedy powinno odjąć rewolucyom łagodne ustawo-

dawstwo, które im dozwalało, utrzymywać ciągłe powstanie. Ustawodawstwo musi zapobiegać złemu, kiedy okazało się niezdolném przytłumić je należytą karą. *(G. Pr.)*

(Wiadomości potoczne z Paryża.)

Paryż, 22. sierpnia. Dziś w południe odbywała się w pałacu Elysée rada ministeryalna pod przewodnictwem L. Napoleona. Słychać, że się naradzano nad instrukcyami, które Leon Faucher chce przesłać radom jeneralnym względem ich zachowania się na przyszłej sesyi. Te instrukcye miano potwierdzić i odesłano je już dzisiaj.

Monitor urzędowy zawiera nowe mianowania w legii honorowéj; między temi znajduje się mianowanie jenerała dywizyi Ambert wielkim oficerem, a reprezentanta pułkownika konnej legii gwardyi narodowej paryskiej, Comte, oficerem.

Leon Faucher upoważnił dyrektora towarzystwa używającego linii z Marsyli do Anglii ku przesełaniu depeszy z Indyi, aby tymczasowo używało zwykłego telegrafu, aby przez Paryż przesyłać swoje depesze, otrzymane z Indyi. Sądzą że tym sposobem konkurować będzie można z linią telegraficzną z Tryestu do Ostendy.

W okolicy Paryża odbyto kilka rewizyi po domach między innemi w Boulogne, jednak nic nieznaleziono. Przyaresztowano tu kilka osób będących w związku z spiskiem w Lyonie. *(Ll.)*

(Depesze telegraficzne.)

Paryż, 24. sierpnia. Jutro zaczynają się sesye rad jeneralnych. Kandydatura księcia Joinville nabywa znaczenia; jenerał Lamorciére miał się także za nią oświadczyć. Bulletin de Paris zaprzecza formalnie pogłoskę o ewentualnem odwołaniu się Ludwika Napoleona do ludu. Oczekują tu manifestu hrabi Chambord dla przywrócenia jedności między legitymistami. Mowy przeciw rewizyi panów Michel de Bourges i Wiktora Hugo rozszérzono w 1,100,000 egzemplarzach.

Paryż, 25. sierpnia. Dekret prezydenta republiki z d. 24. b. m. porucza ministrowi rolnictwa i handlu tymczasowy kierunek robót publicznych podczas nieobecności ministra Magne. Ostatni wyjeżdża do Niemiec, by zbadać tamtejszy system kolei żelaznych, a mianowicie połączenie Ostendy z Tryestem i Genuą. *(P. S. A.)*

Włochy.

(Litogr. „kor. austr." o usposobieniu umysłów we Włoszech.)

Najnowsze doniesienia z Włoch niepozostawiają żadnéj wątpliwości, że się tamtejsze usposobienie w ogóle znacznie polepszyło. Nieomyliliśmy się ufając zdrowemu rozsądkowi przeważającéj części tamtejszéj ludności, iż nieda się uwieść do daremnych i zgubnych gwałtów garstce zaślepionych szaleńców i bezsumiennych demagogów. Wielka liczba posiadających prawdziwie oświeconych i zacnych mężów musiała raz poznać, że Mazzini niejest przyjacielem a nakażdy sposób wcale nie powołanym protektorem ich naturalnych interesów.

W obec grożącéj chwili rewolucyi jeden tylko jest środek, aby zadość uczynić z jednéj strony potrzebie publicznego porządku a z drugiéj słusznym i naturalnym życzeniom ludności włoskich. Środek ten zależy w ścisłem i szczerem zespoleniu się wszystkich rządów włoskich ku wspólnym celom, w zaprowadzeniu wspólnych instytucyi o ile wspólność ich w ogóle okaże się pożyteczną w ściślejszem połączeniu węzłów wzajemnéj komunikacyi i materyalnych interesów, w zawarciu obowiązujących traktatów w skazanych celach, słowem, w dążeniu do solidarności, którąby zupełnie niezaprzeczona ze stanowiska internacyonalnego, w każdym razie niezmierną korzyść przyniosła pomyślności narodu. *(L. k. a.)*

(Depesze telegraficzne.)

Turyn, 25. sierpnia. *Gazetta Piemontese* ogłasza dekret królewski z warunkami pożyczki 3,600,000 funt. szterl. zawartéj z domem bankierskim Hamro. Dziennik ten oświadcza, że hr. Salinna swoje zapytanie, czyli Messaros przyjechać może do Turynu, posłał do ministra spraw zagranicznych.

Florencya, 25. sierpnia. Dekret wielkiego księcia zakazuje drukować, sprzedawać i rozpowszechniać almanachy, katechizmy dla ludu i t. p.

Rzym, 22. sierpnia. Antonelli odjechał z Ceccano do Paryża.

Ferrara, 22. sierpnia. I tu wybuchła zaraza na winogrona. *(Lit. koresp. austr.)*

Niemce.

(Krótki pogląd na dotychczasową czynność sejmu związkowego.)

Frankfurt, 20. sierpnia. Obok wielokrotnych sprzecznych podań rozmaitych dzienników nieodrzeczy będzie dać krótki pogląd na dotychczasową czynność sejmu związkowego o ile to się w braku źródeł urzędowych da uskutecznić. Powzięto dotychczas następujące uchwały: restytucya wojskowéj komisyi związkowéj, któréj organizacya jednak dążąca do przyspieszenia czynności jeszcze nie jest ukończona; odpowiedź na protestacye Anglii i Francyi, któréj treść ogłosiły niektóre dzienniki (w ostatnich dniach mówiono o powtórnéj protestacyi); tymczasowe załatwienie sprawy floty niemieckiéj za pomocą wyznaczenia wkładek matrykularnych ku zapewnieniu jéj egzystencyi na ten rok albo aż do załatwienia kwestyi głównej; w końcu potwierdzony już w Drezdnie projekt względem ciągłego trzymania w pogotowiu dwóch piątych części kontyngensów związkowych według procentu ludności (około 12000 wojska) tak ażeby w przeciągu ośmiu dni były do dyspozycyi, nareszcie decyzya nad znaną protestacyą Hamburga. *(B. Z.)*

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 26. sierpnia).

Metal. austr. 5% — $81^1/_4$; $4^1/_2$% $70^3/_8$. Akcye bank. 1240. Sardyńskie — Hyszpańskie 3% — $35^9/_{16}$. Wiédeńskie $100^1/_4$.

Prusy.

(Projekta mające się przedłożyć przyszłemu sejmowi prowincyonalnemu W. księztwa Poznańskiego.)

Berlin, 25. sierpnia. Mającemu się wkrótce zebrać prowincyalnemu sejmowi Wielkiego księztwa Poznańskiego mają być przedłożone następujące projekta pod obradę: 1) Wybór członków do komisyi okręgowych dla rozpoznawania fasyi podatku dochodowego. — 2) Założenie pomocniczej kasy prowincyonalnej. 3) Poprawienie regulaminu prowincyonalnego towarzystwa ogniowego z 5go stycznia 1836. 4) Administracya prowinc. towarzystwa ogniowego od roku 1845 z należącemi do tego rachunkami. 5) Administracya prowinc. funduszu dla budowania gościńców od tego samego czasu. 6) Administracya funduszu ubogich. 7) Oznaczenie należytości przypadających gminom z funduszu ubogich za koszta zaopatrzenia. 8) Administracya domu poprawy z należącemi do tego rachunkami. 9) Rozszerzenie tego zakładu z ułatwieniem w przyjmowaniu młodych winowajców. 10) Administracya domu szalonych w Owińsk z należącemi do tego rachunkami. 11) Rozszerzenie tego zakładu z ułatwieniem w przyjmowaniu szalonych nie do wyleczenia. 12) Administracya instytutu głuchoniemych w Poznaniu z należącemi do tego rachunkami. 13) Wynagrodzenie poborców kas obwodowych za administracyę instytutów stanowych; a 14) Zmiana ustawy gminnej, obwodowéj, okręgowej i prowincyonalnej. *(G. Pr.)*

(Kurs giełdy berlińskiej z 27. sierpnia.)

Dobrowolna pożyczka 5% — $107^1/_4$. $4^1/_2$% z r. 1850 — $103^7/_8$ l. Obligacye długu państwa $88^5/_8$. Akcye bank. $101^3/_4$ l. Frydrychsdory $13^1/_{12}$. Inne złoto za 5 tal. $8^7/_{12}$. Austr. banknoty — l.

Królestwo Polskie.

(Dekoracya.)

Warszawa, 25. sierpnia. Najjaśniejszy Pan mianować raczył kawalerem orderu św. Anny II. klasy z koroną cesarską, pułkownika *Wojciechowskiego*, dowódzcę pułku piechoty książe Warszawski Nr. 60 wojsk J. c. k. apostolskiéj Mości. *(G. War.)*

Turcya.

(Najnowsza poczta wschodnia.)

Z Konstantynopola piszą pod dniem 16. sierpnia: Nowomianowany szeryf Mekki odjeżdża dopiéro dziś do Aleksandryi, dokąd go odprowadzają trzy fregaty tureckie. Na jednéj znajduje się nowomianowany szeryf Mekki ze świtą swoją, a na drugiéj i trzeciéj ma być umieszczony pułk stanowiący konwój jego. Równocześnie odpłynie także kilka urzędników Porty do Aleksandryi, aby zawieźć wicekrólowi Abbas-Baszy ostateczne oświadczenie dywanu względem regulacyi turecko-egipskiéj kwestyi spornéj i w drodze wzajemnego porozumienia oznaczyć stanowczo normę, podług któréj ma być rządzony Egipt na przyszłość. — Dla polepszenia nadwątlonego stanu finansów tureckich wyszło rozporządzenie, aby wszyscy zaszczyceni orderem Nizamu urzędnicy zwrócili swoje dekoracye składające się ze złota i dyamentów, a otrzymali za to honorowe insygnia z bronzu. Tylko ministrowie mają zatrzymać swoje insygnia, które potem następcom swoim oddać są obowiązani. Oprócz tego mają ministrowie zrzec się trzeciéj części swych pensyi i jedną płacę miesięczną oddać całkowicie skarbowi państwa do dyspozycyi.

Z Syra donoszą pod dniem 20. sierpnia. Uroczystość urodzin Jego Mości Cesarza Austryi obchodzono tu u c. k. konzula kawalera Nizzoli, gdzie się zebrali oficerowie stojących w zatoce tutejszéj goelet „Phoenix" i „Arethuso", i odprawionèm w kościele katolickiem nabożeństwem z odśpiewaniem *Te Deum*. Kościoł był przepełniony; obecni tu reprezentańci zagranicznych mocarstw i władze greckie znajdowali się na nabożeństwie. Na obiad dany u konzula zaproszeni byli wszyscy bawiący tu Austryacy, przyczém spełniono liczne toasty za zdrowie Monarchy.

Ze Smyrny piszą pod dniem 13. sierpnia: Raghib-Basza, gubernator prowincyi Aidin, przybył tu z liczną świtą z Rhodus statkiem parowym Lloydy, i został powitany wystrzałami z armat. Przedwczoraj skończył on kwarantanę i przyjmował władze. Dziś wysłali do niego wszyscy konzulowie swoich dragomanów, aby go powitać. Podług najnowszych wiadomości okrętów uwijają się korsarze greccy na wodach pod Kalymnos. *(Lit. kor. austr.)*

Wiadomości handlowe.

(Ołomuniecki targ na woły.)

Ołomuniec, 27. sierpnia. Dzisiejszy targ na woły był pomyślniejszy niż w przeszłym tygodniu. Spęd liczył bowiem tą razą 264 sztuk wołów, a w zeszłym tygodniu było tylko 146 sztuk na targu. Gatunek bydła był mieszany, ale handel szybko się odbywał, bo już o 10 godz. przed południem targ się ukończył.

Według nadesłanych wiadomości sprzedano w drodze z Galicyi 1419 sztuk wołów; a mianowicie sprzedali: Leib Amster z Czerniowic 157, Izak Brecher z Jagielnicy 112, Mojżesz Allerhand 86, Aron Allerhand 100, Eliasz Allerhand 143, Mojżesz Bernzweig 61, Hersz Adler 187 sztuk, ostatni pięciu z Żurawna. Następnie Samuel Pomeranz ze Stryja 141 sztuk, Leib Adler z Wojniłowa 135 i 62, Pinkas Tarnawka z Rymanowa 95 i Samuel Kriss z Żurawna 140 sztuk, które odpędzono w różnych kierunkach, a po większej części do

Wiédnia. Na targu Wiédeńskim było w tym tygodniu 2300 sztuk wołów. Cena cetnara 55—57 zr. w. w.

Na przyszły tydzień spodziewają się z Galicyi 14—1500 sztuk wołów. *(N. Z.)*

Kurs lwowski.

Dnia 1. września.		gotówką zł.	gotówką kr.	towarem zł.	towarem kr.
Dukat holenderski	mon. k.	5	30	5	34
Dukat cesarski	„ „	5	34	5	38
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	35	9	38
Rubel śr. rosyjski	„ „	1	$51\frac{1}{2}$	1	52
Talar pruski	„ „	1	44	1	46
Polski kurant i pięciozłotówk.	„ „	1	22	1	23
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	„ „	86	20	86	43

(Kurs wekslowy wiédeński z 29. sierpnia.)

Amsterdam 167 p. 2. m. Augsburg $120\frac{3}{8}$ l. uso. Frankfurt $119\frac{5}{8}$ l. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg $177\frac{1}{2}$ p. 2. m. Liwurna 117 p. 2. m. Londyn $11.50\frac{1}{2}$ l. 2. m. Medyolan 120 p. Marsylia $141\frac{1}{2}$ p. Paryż $141\frac{1}{2}$ l. Lyon —. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 30. sierpnia.

Książę Sapieha Leon, z Mikłaszowa. — Hr. Stadnicki Leon, z Nadyb. — PP. Nowosielski Ignacy, z Czyżowic. — Listowski Józef, z Kontów. — Vivien Wincenty, z Wysocka. — Drzewiecki Józef, z Remenowa.

Dnia 31. sierpnia.

Hr. Mier Henryk, z Buska. — Hr. Łoś Jan, z Dmytrowic. — Hr. Rossocki Włodzimierz, z Dulib. — Hr. Fredro Edward, z Bełzca. — PP. Głogowski Gustaw, z Żółkwi. — Tergonde Teodor, z Borawnicy. Siarczyński Zygmunt, i Kielanowski Jan, z Gródka. — Wierzbicki Julian, z Lubyczy. — Domaradzki Seweryn, ze Stanimirza. — Płocki Józef, z Dąbrówki.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 30. sierpnia.

Hr. Gyulay, c. k. Fml., do Janowa. — Hr. Starzeński Józef, do Mogielnicy. — Hr. Poletyło Seweryn, do Korczmina. — PP. Biliński Onufry, do Chocina. — Lipski Emil, do Truskawca. — Terlecki Marceli, do Cierzacina. — Borkowski Włodzimierz i Żurakowski Józef, do Brzeżan. — Żukiewicz Gustaw, do Steniatyna.

Dnia 31. sierpnia.

Książę Poniński Ludwik, do Horyniec. — Hr. Tarnowski Jan, do Żółkwi. — PP. Terlecki Feliks, do Skorodna. — Agopsowicz Deodat, do Stanisławowa. — Drzewiecki Józef, do Stryja. — Nikorowicz Ignacy, do Stanisławowa. — Nikorowicz Józef, do Czernicy. — Cichocki Franciszek, do Lubienia.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 28. i 29. sierpnia.

Pora	Barometr wmierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	" ‴ ⁗				
6 god. zr.	28 1 2	+ 11°	+ 18,5°	południowy	pogod.
2 god. pp.	28 0 6	+ 18,5°	+ 11°	połud.-zachodni	„ ⊙
10 g. w.	27 9 9	+ 11°		—	„ /
6 god. zr.	27 9 6	+ 10°	+ 13,5°	połud.-wschodni	pogod.
2 god. zr.	27 9 6	+ 18,5°	+ 10°	połud.-wschodni	„ ⊙
10 g. w.	27 8 6	+ 14,5°		—	pochm.

TEATR.

Dziś: kom. niem.: „**Die beiden Nachtwandler.**“
Jutro: opera niem.: „**Ernani.**“

PRZEGLĄD MIESIĘCZNY
stanu galicyjskiej kasy oszczędności
z dniem 31. sierpnia 1851.

Stan wkładek pieniężnych z dniem 1. sierpnia 1851		złr. 1.913.185 kr. 27 den. 3
Od 1. do 31. sierpnia 1851 włożyło 435 stron	złr. 61.399 kr. 50 den. —	
„ „ „ wypłacono 388 stronom	— 41.205 — 36 — 3	
a zatem przybyło		— 20.194 — 13 — 1
Stan wkładek pieniężnych z dniem 31. sierpnia 1851		— 1.933.379 — 41 — —
Kapitał galicyjskiego instytutu ciemnych (w osobnym rachunku)		— 3.383 — 26 — 2
Ogół		— 1.936.763 — 7 — 2

Na to ma Zakład na dniu 31. sierpnia 1851:

a) na hypotekach	złr. 1.593.463 kr. 9 den. -
b) w zastawach na śrebra i t. d.	— 48.563 — — — -
c) w wekslach eskontowanych	— 33.000 — — — -
d) w galicyjskich listach zastawnych	— 159.200 — — — -
e) w gotowiźnie	— 206.060 — 50 — -
razem	— 2.040.286 — 59 — -
Potrąciwszy powyższą stronom należącą się sumę	— 1.936.763 — 7 — 2
Okazuje się przewyżka w sumie	— 103.523 — 51 — 2

W którato sumę wchodzi: prowizya od 1. lipca 1851 stronom się należąca, tudzież prowizya z pożyczek na hypoteki i z innych interesów pobrana, fundusz własny Zakładu, koszta utrzymania i zysk.

We Lwowie dnia 31. sierpnia 1851.

Od Dyrekcyi galicyjskiej kasy oszczędności.

Karol Werner, za naddyrektora.
Hieronim Wysłobocki, dyrektor.

Przedwczoraj (w sobotę) odbyła się koło Winnik w Mikłaszowie próba Żniwiarek tutejszego utworu. Pierwsza wyrobu p. *Helmana* na zasadzie amerykańskiej żniwiarki zbudowana, składa się z grzebienia na pięć stóp długości o zębach żelaznych, pod któremi znajduje się tej samej długości rzezak w sposób piłki delikatnej. — Próba pierwsza szła wprawdzie co do żęcia pomyślnie, ale pokład pokosu ulegał trudnościom, dlatego też następna próba tam gdzie zboże od deszczów było zmierżwione lub wylegało, nie udała się. — Druga maszyna wyrobu p. *Klimkiewicza* bardzo dobrze pomyślana i zbudowana mocno, ma pięć rzezaków krążących do poziomu na osi prostopadłej, z przyborem ramion ekscentrycznych, któremi pokosy się oddzielają. Na gładkiej płaszczyznie żęła i składała bardzo dobrze pokosy, ale kłos się wytrzęsał, osobliwie tam gdzie przychodziło wyszarpywać splątany z między kłosów jeszcze stojących na pniu; ztąd też przy obecnem urządzeniu swojem nie okazała się zupełnie praktyczną.

Dodać winniśmy, że „Gasiciel,“ którym próbę zeszłego tygodnia w kuchniach gmachu Maryi Magdaleny odbywano (ob. Nr. 200), jest wyrobu cenionego z misternych dzieł w miedzi i mosiądzu pana Karola *Pietzscha*; a skład chemiczny masy zawdzięczamy biegłym chemikom pp. dr. *Schoklich* i aptekarzowi *Mülling*. — W ciągu bieżącego miesiąca odbędzie się jeszcze inna próba gaszenia pożarów trzema nowemi maszynami. Dwie z nich są utworu p. Karola Pietzscha, a jedna mosiężnika p. Mossera; sporządzone przy nich sikawki na nowy sposób, mają podwójną pompę, które same w siebie wodę wciągają. Dzień próby ogłosi się gazetami.

Teatr od kilku dni bywa więcej ożywiony. Pan Gołębiowski podoba się bardzo, i wczoraj powitała go publiczność oklaskami na samym wstępie przed zaczęciem gry. Chwalą wszyscy wielki w nim talent oddania z wielką prawdą charakteru osoby zręcznem przedstawieniem i odcieniem różnych uczuć, przywar lub namiętności, — charakteru klasy do której osoba w związku towarzyskim należy, i co jest bardzo rzadkiem: charakteru narodu, wywnętrzając pewne cechy, znamiona, po których z ułożenia samego poznać można z jakimi ludźmi osoba jego przebywa lub jakiego jest rodu. W Krakowiakach Bryndus p. Gołębiowskiego był żywy góral Tatrzański, chód jego zaprawiony do przelotu z góry na góry miał coś ptaszego, a postawa i ramiona nawykłe do dźwigania guni nieznanej mieszkańcom na płaszczyznach, wydawały coś tak osobliwego czego doliniec nie przybierze tylko z wielką sztuką i wprawą. Wielka łatwość i swoboda gry przyczyniała i podnosiła wdzięk ulubionych w publiczności Krakowiaków; a w wczorajszem *Qui pro quo* Zdziebłoski porucznik p. Gołębiowskiego zjednał podchlebne przyjęcie sztuki a dla p. Gołębiowskiego wdzięczne pochwały i oklaski.

Główny Redaktor **M. Srzeniawa Sartyni.** Z c. k. galic. drukarni rządowej.